

ANAGNOSTOPOLOUS kundër GREQISË

(kërkesa nr. 54589/00)

3 prill 2003

*kjo çështje kishte të bënte me të drejtat e palëve civile në një proces penal***I. Faktet kryesore**

1. Dionysios Anagnostopoulos është shtetas amerikan i cili ka lindur më 1945 dhe jeton në Athinë.
2. Më 1991 Banka Kombëtare Greke e njoftoi kërkuesin se një çek prej 8,000,000 dhrahmish greke që ishte paguar nga një ortak i kërkuesit në llogarinë bankare të shoqërisë tregtare me përgjegjësi të kufizuar që kërkuesi përfaqësonte ishte i falsifikuar dhe për këtë arsye banka nuk e konsideronte të depozituar shumën e lartpërmendur. Kërkuesi lëshoi dy çeqe personale për të mbuluar në llogari shumën përkatëse dhe i kërkoi bankës që t'i kthente çekun fallco. Përderisa çeku nuk iu kthye – banka pretendonte se kishte humbur – kërkuesi filloi një proces penal kundër kësaj të fundit. Banka nga ana tjetër bëri një kallëzim penal kundër kërkuesit për “përdorim dokumentesh fallco”. Gjatë hetimit kërkuesi u çua përpara një gjyqtari dhe vuri re, duke parë dosjen gjyqësore, dokumente të ndryshëm përfshirë edhe çekun e falsifikuar të cilit nga mbrapa i ishte vënë një vulë dhe një nënshkrim.
3. Më 10 janar 1994 kërkuesi bëri një kallëzim penal kundër disa punonjësve të bankës duke pretenduar falsifikim dhe përgatitje dokumentesh fallco, veprime që ata i kishin kryer në qershor 1993. Në vijim ai kërkoi që të dilte si palë civile në procesin penal dhe kërkoi 15 000 dhrahmi greke shpërblim për dëm jomaterial. Personat e akuzuar u thirrën nga gjyqtari vetëm më 1998, pra katër vjet pasi ishte hapur dosja penale në ngarkim të tyre. Në kohën kur procedimi penal ndaj tyre kishte filluar, pra më 1994 aktet për të cilat ata akuzoheshin përbënin “krime” dhe parashkruheshin për 15 vjet. Më 1996 ligji përkatës u amendua dhe këto akte u riklasifikuan si “kundravajtje penale” dhe parashkruheshin për një afat pesë vjeçar. Më 21 dhjetor 1998 Prokurori i Gjykatës Penale të Athinës vendosi se ndjekja penale e akteve për të cilat punonjësit e bankës akuzoheshin se i kishin kryer më 1993 ishte parashkruar. Ky vendim u la në fuqi nga Prokurori i Gjykatës së Apelit të Athinës më 19 tetor 1999.
4. Gjykatat penale nuk mundën ta dërgonin ankesën civile të kërkuesit në gjykatat civile për shkak se shuma e kërkuar ishte më pak se 15 000 dhrahmi greke (rreth 45 euro). Megjithatë parashkrimi i ndjekjes penale nuk pati të njëjtin efekt edhe ndaj ankesës me karakter civil të kërkuesit.

II. Vendimi i Gjykatës

5. Duke u bazuar në Nenin 6 § 1 (e drejta për një gjykim të drejtë) të Konventës, kërkuesi pretendoi se për shkak të qëndrimit të autoriteteve

gjyqësore që bënë që të parashkruheshin veprat penale, personat e akuzuar nuk u gjykuan për veprat që kishin kryer.

A. Në lidhje me Nenin 6 § 1

6. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut e mori në shqyrtim këtë çështje nga këndvështrimi i konceptit të mundësisë për t'iu drejtuar një gjykate. Ajo ishte dakord me sugjerimin e qeverisë që kërkuesi mund të kishte bërë ankim civil për të përfituar dëmshpërblim për dëmin e pësuar dhe në këtë rast nuk do të kishte pasur asnjë problem përse i përket mundësisë për t'iu drejtuar gjykatave.

7. Megjithatë, Gjykata i kushtoi vëmendje të veçantë rrethanave vijuese. Veprat penale për të cilat akuzoheshin punonjësit e bankës ishin kryer në qershor 1993. të akuzuarit ishin thirrur katër vjet pas bërjes së kallëzimit dhe pesë vjet pas kryerjes së veprave dhe për pasojë ato ishin parashkruar. Për më tepër, një ligj i ri i miratuar më 1996 i kishte deklasifikuar këto vepra nga krime në kundravajtje penale duke e ulur periudhën e parashkrimit. Së fundmi, kërkuesi kishte paraqitur një pretendim për një dëmshpërblim prej 15 000 dhrahmish dhe për një shumë të tillë, sipas Kodit të Procedurës Penale, gjykatat penale duhet të merrnin në shqyrtim të gjitha rrethanat pa qenë të detyruara t'ia përcillnin çështjen gjykatave civile. Në këtë drejtim, Gjykata vlerësoi se në rastet kur sistemi ligjor shtetëror u ofronte palëve një ankim të tillë si mundësia për të bërë një kallëzim penal dhe për të dalë si palë civile në të njëjtën çështje, shteti është i detyruar që të sigurojë gëzimin prej këtyre palëve të garancive themelore të parashikuara në Nenin 6.

8. Në çështjen aktuale, vonesa me të cilën autoritetet përkatëse e morën në shqyrtim atë kishte bërë që ndjekja e veprave penale të parashkruhej dhe për pasojë, bëri të pamundur që të merrej një vendim në lidhje me pretendimin e kërkuesit për dëmshpërblim. Sipas këndvështrimit të Gjykatës, nuk mundet që një palë të lihet të presë që pretendimet e tij të parashkruhen për faj të autoriteteve gjyqësore duke argumentuar se pastaj ai mund ta ngrinte të njëjtin pretendim në një çështje civile. Për këto arsye Gjykata vendosi se ka pasur shkelje të Nenit 6 § 1 dhe se konstatimi i shkeljes në vetvete përbënte, në kuadrin e Nenit 41 të Konventës, një shpërblim të drejtë për dëmin jo-pasuror të pësuar nga kërkuesi nga kjo shkelje.